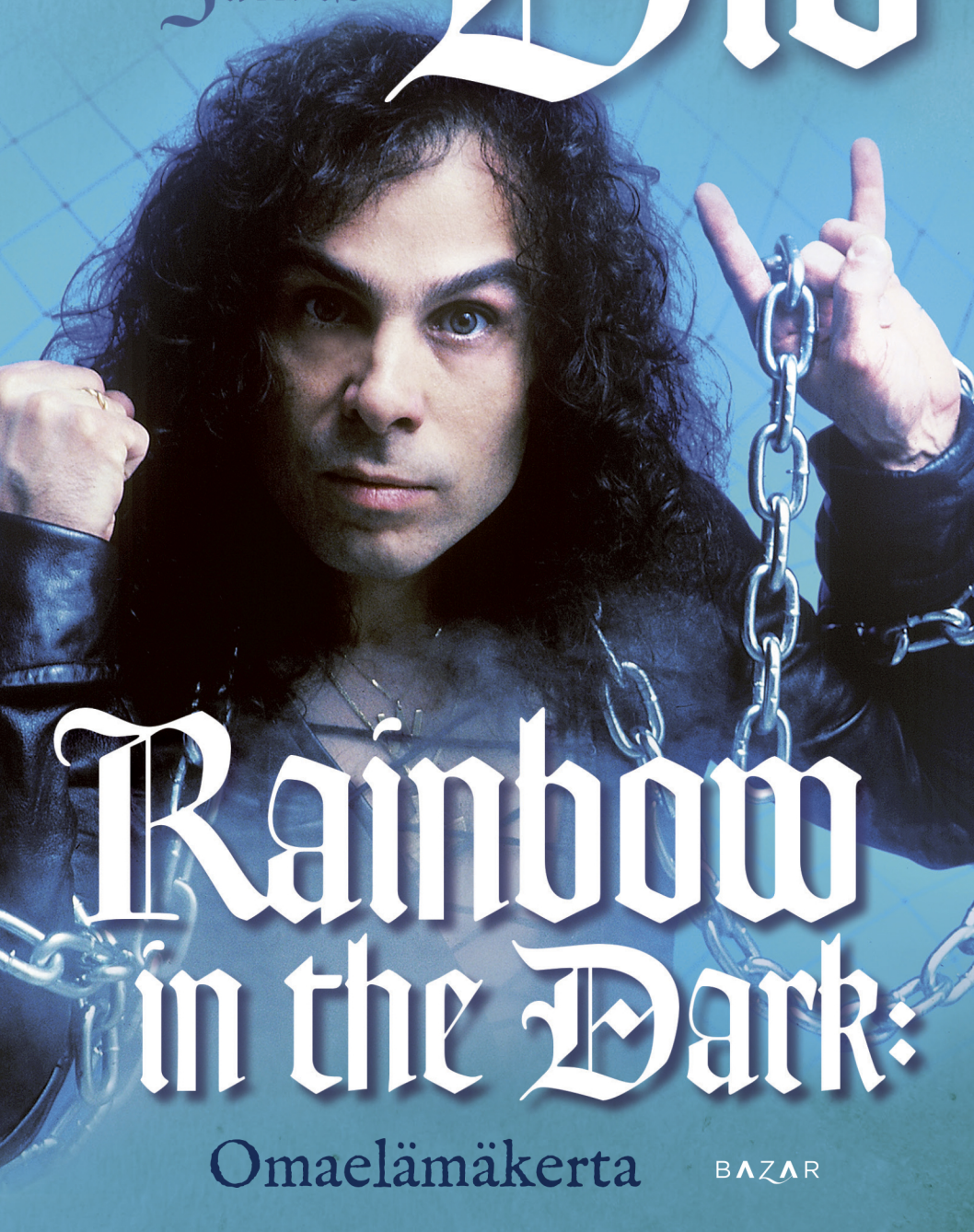

Mick Wall
Wendy Dio
Ronnie
James

Dio

Rainbow in the Dark:

Omaelämäkerta

BAZAR

Dio

Ronnie
James

Dio

Rainbow in the Dark

Omaelämäkerta

Mick Wall • Wendy Dio

Suomennos Sirpa Parviainen

BAZAR

Bazar Kustannus
Alkuteos: *Rainbow in The Dark*
© 2021 by Niji Entertainment Group Inc

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-376-331-9

Taitto Jukka Iivarinen / Vitale
Painettu EU:ssa

Wendylle
ja kaikille upeille ystäväilleni
ja ihailijoilleni

• "Magic"
Penny Jones Dio

SISÄLLYS

Wendy Dion esipuhe	9
Preludi	17
Ensimmäinen luku: Rock 'n' Roll Children	23
Toinen luku: Stand Up and Shout.....	35
Kolmas luku: Vegas Kings.....	55
Neljäs luku: Johnny-setä.....	71
Viides luku: Hämähäkin kosto	87
Kuudes luku: Electric Elves.....	105
Seitsemäs luku: Purppurahuumassa.....	129
Kahdeksas luku: L.A. 59.....	155
Yhdeksäs luku: Ritchie Blackmore's Rainbow	179
Kymmenes luku: Starstruck	197
Yhdestoista luku: Wendy's Song.....	213
Kahdestoista luku: Kill the King.....	233
Kolmastoista luku: Called by the Toll of the Bell.....	255
Neljästoista luku: West of Wonder	275
Viidestoista luku: A Rainbow in the Dark.....	293
Kuudestoista luku: We Rock	317
Seitsemästoista luku: Hungry for Heaven.....	339
Valokuvat.....	363
Kiitokset	364
Kirjailijoista.....	365

WENDY DION ESIPUHE

Kun Ronnie alkoi kirjoittaa tätä kirjaa, hän ei halunnut sen päättyvän. Syöpä, joka lopulta nujertaisi hänet, ei ollut vielä iskenyt, ja Ronnien mielestä tulevaisuus oli yhä täynnä lupauksia.

Sellainen oli se Ronnie James Dio, johon rakastuin ja jonka kanssa menin myöhemmin naimisiin – pysäyttämätön luonnonvoima, jolle kaikki oli mahdollista vielä silloinkin kun kohtalo tuntui juonittelevan häntä vastaan. Joku voisi sanoa, että *varsinkin* silloin kun kohtalo tuntui juonittelevan häntä vastaan.

Kuten tulette huomaamaan tätä uskomatonta tarinaa lukiessanne, Ronnie oli synnynnäinen taistelija. Jos hänelle sanoi, että jotakin ei voinut tehdä, niin hän teki kaikkensa ja enemmänkin osoittaakseen, että kyllä voi. Kun Ronnie päätti jotakin, vain hyvin harvoin, jos koskaan, se ei toteutunut. Samoin oli tämän elämäkerran laita. Vielä sairastuttuaankin vuonna 2009 hän oli järkähtämätön päätöksessään, että jättäisi jälkeensä kirjallisen selonteon elämästään. Kuten jokainen hänen sanoituksensakin, kaikki materiaali oli kokonaan käsin kirjoitettua. Hän ei koskaan

käyttänyt tietokonetta. Hänellä oli kaunis käsiala, ja hän kirjoitti muistelmansa ja antoi sivut edelleen minulle, jotta voisin pyytää avustajaani kirjoittamaan ne ylös tietokoneelle.

Ronnie oli aina kyltymätön lukija ja synnynnäinen tarinankertoja. Hän sai kuulijansa nauramaan vedet silmissä. Ja hän sai heidät itkemään ja hyppimään turhautuneina tasajalkaa kertoessaan niistä valtavista vaikeuksista, jotka hän joutui kokemaan ennen kuin lopulta hänen unelmansa toteutui.

Jos Ronnien rikkaat ja mielikuvitukselliset sanoitukset olivat hänen runouttaan, niin tästä kirjasta tuli hänen henkilökohtainen jäähyväispuheensa, joka tuli suoraan sydäimestä, ei suosinut ketään, kertoi vain asiat sellaisina kuin ne olivat. Se oli aina Ronnien tapa – hänen ohje-
nuoransa elämässä.

Ronnie oli ehtinyt pitkälle Rainbow'n vuosiin saakka ennen kuin hänen röyhkeästi etenevä sairautensa pakotti hänet hidastamaan vauhtia. Tuossa vaiheessa hän alkoi kirjoittaa muistiinpanoja ja suunnitella, millaiseksi kirjan loppuosan tulisi muotoutua. Pääsin auttamaan häntä hänen ajatustensa ja muistojensa luonnostelemisessa lähes nykyhetkeen saakka. Aina kun keskustelimme asiasta, Ronnie intti, että viime kädessä tarina, jonka hän halusi kertoa, kuvasi, kuinka toivo päihitti epätoivon, kuinka ilo ja myönteisyys, taika ja valo, voittaisivat aina pimeyden. Älkää koskaan pelätkö yötä – aamunkoitto sarastaa aina taivaanrannassa.

Vuonna 2010 Ronnien kuoleman jälkeen suunnitelmana oli julkaista hänen muistelmansa niin pian kuin vain

suinkin mahdollista. Se ei vain tapahtunut vielä silloin, koska tuolloin, sydän särkyneenä, en yksinkertaisesti kyennyt jonkin hänelle niin syvästi henkilökohtaisen käsittelemiseen. Aioin kuitenkin aina saattaa sen vielä jonakin päivänä oikeutettuun päätökseensä. Se oli vähintä, mitä Ronnie ansaitsi. Hänen tarinansa oli yksinkertaisesti tuotava julki.

Ronnie uskoi lujasti siihen, että oikea aika toteuttaa jotakin selviää kyllä, kun vain maltaa odottaa, että maailman-kaikkeus paljastaa totuutensa.

Tapasimme Ronnien kanssa Mick Wallin vuonna 1980, kun hän toimi Black Sabbathin Englannin osaston tiedottajana ja mainosti *Heaven and Hell* -albumia, jota Ronnie piti parhaimpana minkä oli yhtyeen kanssa tehnyt. Mick oli tuolloin vasta kaksikymmentävuotias ja kertoi minulle naureskellen myöhemmin, kuinka paljon hän oli pelännyt Ronnieta tuohon aikaan, mutta siitä oli alkanut kaksikon elinikäinen ystävyys. Siinä vaiheessa kun Ronnien Sabbathin jälkeen syntynyt bändi Dio oli syöksynyt musiikkimaailman tietoisuuteen, Mick oli jo tuttu kasvo. Hänestä oli tullut legendaarinen musiikin tekijä ja hän toimi juontajana hienoissa televisio- ja radio-ohjelmissa, joihin lukeutui myös mieleenpainuva ”vierailulla tähtien kotona” -tyylinen televisiodokumentti. Sitä tehtäessä hän vietti meillä aikaa, pelasi biljardia Ronnien kanssa, joi kanssamme olutta Ronnien englantilaistyyliisessä kotipubissa ja vaelteli ympäri taloa katsellen haarniskoita ja Ronnien valtavaa antiikkisten ja goottilaisten esineiden kokoelmaa.

1990-luvun puolivälissä Mick palasi rooliinsa Ronnien pr-miehenä Lontoossa, ja vuonna 1998 hänestä tuli luova

toimituksellinen voima *Classic Rock* -lehden perustamisen ja sitä seuranneen huiman menestyksen takana. Ronnie uudisti ystäväyytensä Mickin kanssa vastaanottaessaan Metal Guru -palkinnon vuoden 2006 *Classic Rock* -palkintojen-jakotilaisuudessa Lontoossa.

Kun Mick muutama vuosi sitten kysyi, olisinko valmis ryhtymään työhön Ronnien muistelmien parissa, se syntyi pitkän, useita kuukausia ja lopulta vuosiakin kestäneen keskustelun. Ronnien poismenon jälkeen minulla oli viimeinkin ollut aikaa koota kunnollinen arkisto hänen uransa aikana tuhansista sanoma- ja aikakauslehdille antamistaan haastatteluista, televisio- ja radiovierailuista ja tuhansista muista pidemmistä haastatteluista, joissa hän aluksi kertoi julkaisemistamme videoista ja joita myöhemmin liitimme lisämateriaaliksi cd- ja dvd-levyille. Olin myös ehtinyt käydä lävitse ja luetteloida kokonaisen elämän verran uskomattomia valokuvia, tarinoita ja muita henkilökohtaisia muistoesineitä ja tietenkin hänen alkuperäiset muistiinpanonsa ja kesken jääneen käsikirjoituksensa, joten aloitimme viimein urakkamme kirjoittaa loppuun tämä kirja, jota nyt pitelet käsissäsi.

Kaikkien alkuperäisten käsin kirjoitettujen sivujen, pikkutarkkojen muistiinpanojen ja yksittäisten ajatusten, kaikkien niiden kansioiden, jotka sisälsivät tietokoneella puhtaaksi kirjoitetut ja tulostetut käsikirjoituksen osat – niiden pitelemisen muistutti minua vahvasti siitä, kuinka tärkeää oli tehdä tästä kirjasta juuri sellainen kuin millaiseksi Ronnie oli aina sen suunnitellut. Tiesin, että tarvitsin siinä apua. Mick oli ilmiselvä valinta. Hän oli tuntenut

Ronnien kolmekymmentä vuotta ja oli ilmiselvästi paras mahdollinen kirjoittaja ja toimittaja, jonka voisin tälle kirjalle saada. Hän ei pettänyt odotuksiamme, vaan teki kunniaa ennen kaikkea Ronnien vertaansa vailla olevalle tarinalle ja vasta sitten faneille ja minulle.

Mick onnistui rakentamaan Ronnien sanat uudelleen sellaisiksi kuin ne oli ajateltu ja sopivissa kohdissa elävöittämään niitä lisäämällä Ronnien omia ajatuksia muista lähteistä, mukaan lukien hänen omasta jättimäisestä arkistostaan, joka sisältää useita pitkiä ja syvällisiä keskusteluja Ronnien kanssa niiden vuosien ajalta, jotka he tunsivat toisensa.

Kuten kuka tahansa hänen kanssaan joskus puhunut voi todistaa, Ronnie puhui hyvin mielellään. Häntä oli turha yrittää saada pitämään suutaan kiinni! Hänellä oli mielihope joka ikisestä asiasta auringon alla! Ei ollut olemassa sellaista asiaa, josta hän ei olisi tiennyt mitään. Samanaikaisesti Ronniesta oli ihanaa viettää aikaa yhdessä ihailijoidensa kanssa ja kuunnella, mitä heillä oli sanottavana. Jo kauan ennen kuin hänestä tuli kuuluisa, aina kuolinpäiväänsä saakka, kolme legendaarista rock-bändiä ja yli 150 miljoonaa myytyä levyä takanaan, Ronnie saattoi rupertella ihmisten kanssa päivät ja yöt ja sen jälkeen nousta lavalle laulamaan paremmin kuin yksikään toinen rock-laulaja, jonka olet koskaan kuullut laulavan.

Aina kun puhuimme Ronnien kanssa siitä, kuinka kirjan tulisi päättyä, hän oli järkkymätön sen suhteen, että hänen ensimmäisten muistelmiensa tulisi loppua vuoden 1986 yöhön, jolloin Dio oli pääesiintyjänä Madison Square

Gardenissa. Tuona taianomaisena kesäkuun iltana Ronnie oli vain paria viikkoa vaille neljäkymmentäneljävuotias. Hän oli ollut pääesiintyjänä Gardenissa kahdesti Sabbathin kanssa, mutta tämä oli hänen ensimmäisensä omalla nimellään – merkittävä hetki New Yorkin osavaltion pohjoisosasta kotoisin olevalle pojalle, joka oli unelmoinut näkevänsä nimensä kaupungin kuuluisimman areenan valotaulussa teinipojasta lähtien. Siitä muodostui kunnianosoitus, joka kruunasi Ronnien uran. Hänen unelmansa oli käynyt toteen, sananmukaisesti ja kuvainnollisesti. Olin hänen kanssaan tuona iltana, hänen vaimonaan ja managerinaan, mutta ennen kaikkea hänen suurimpana ihailijanaan. Tiesin, mitä tuo konsertti merkitsi hänelle. Hän oli viimein kavunnut korkeimman vuoren huipulle, vastoin kaikkia odotuksia, täysin omilla ehdoillaan. Kuten hän itse asian tuona iltana ilmaisi: ”Jos elämäni päättyisi huomenna, se ei häittäisi. Tätä ei voi ylittää enää mikään.”

Totta kai Ronniella oli yhä edessään monia vuosia, joiden aikana hän jatkoi Dion komean levyluettelon hienoimpien levyjen tekemistä. Hän myös palasi Sabbathin *Heaven and Hell* -kokoonpanoon, ei vain kerran vaan kahdesti, ja he nauhoittivat vielä kaksi upeaa levyä yhdessä, mukaan lukien mahtavan *The Devil You Know'n*, joka julkaistiin vuosi ennen Ronnien kuolemaa ja josta tuli hänen viimeinen Top 10 -hittinsä Yhdysvalloissa. Sen jälkeinen aika on kuitenkin jo kokonaan toinen tarina.

Ronnie ei koskaan lakannut antamasta kaikkeaan uskollisille ja rakkaille ihailijoilleen, niin lavalla kuin sen ulkopuolellakin. Vuodet olivat joskus yhtä kamppailua,

mutta kuten tulette näkemään, Ronnie ei koskaan pelännyt rankkaa työtä ja selvisi aina voittajana. Lopulta ainoa asia, mitä hän ei pystynyt päihittämään, oli kuolevaisuus.

Kirja Ronnien elämän viimeisestä neljännesvuosisadasta odottaa vielä kirjoittamistaan. Pullisteleavassa arkistossamme on kyllä riittämiin materiaalia, josta voimme joskus muotoilla superlatiiveja pursuavan kirjan, mutta tämä ei kuitenkaan ole se kirja. Tämä on kirja niistä tapahtumista, jotka Ronnie näki ”elämänsä ensimmäisenä puolikkaana”, hänen omine sanoineen, omalla ainutkertaisella tyyliinään ja kirjoitettuna siinä hengessä, jossa hän halusi tulla muistetuksi. Iloluontoisena, alati optimistisena, täydellisen kiistattomana.

Se on se Ronnie James Dio, jonka opitte tuntemaan taivoin, joita edes minä itse en pitänyt mahdollisena, kun aloin kirjoittamaan tätä. Tai kuten hän sen itse sanoi eräässä mieleenpainuvimmista kappaleistaan:

*”Maailma on täynnä kuninkaita ja kuningattaria
Jotka sokaisevat silmäsi ja varastavat unelmia [...]
He kertovat että musta on oikeasti valkoista
Kuunloiste on vain öistä auringonpaistetta
Ja kun kävelet pitkin käytäviä puhdasta kultaa
Saat pitää kullan joka putoaa
Se on taivas ja helveti.”*

PRELUDI

Perjantai, 20. kesäkuuta 1986

Varhainen ilta, pukuhuoneessani lavan takana, tuossa pyhässä tilassa soundcheckin ja esiintymisen välissä, jolloin, jos sinulla on tuuria eikä kukaan häiritse sinua, voit peräti istahtaa hetkeksi ajattelemaan. Mikä on lähes mahdotonta milloinkaan muulloin kiertueen aikana.

Ulkona on paahtavan kuuma kesäilta, jollaisia voi kokea vain New York Cityssä. New York Cityssä ei voi hidastaa, mutta tämä kuumuus puskee lähes iholle. Jopa autot tuntuvat huudattavan torviaan hieman vähemmän äänekkäästi: koko Seventh Avenue hikoilee.

Mutta on perjantai-ilta, ja kaikki haluavat osansa viikonlopun tapahtumista. Tänä nimenomaisena iltana heihin lukeudumme myös bändini Dio ja minä. Olemme pääesiintyjinä Madison Square Gardenissa, ja konserttimme 20 000 kuulijaa vetävällä arenalla on loppuunmyyty.

Ulkona odottaa ihmisiä, jotka paahde tekee entistä hurjemmiksi, ja he sananmukaisesti tappelevat päästäkseen sisään. Tämä on meille huikea saavutus. Dio on ollut isojen arenoiden bändi suunnilleen siitä hetkestä alkaen, kun

julkaisimme ensimmäisen levyämme *Holy Diverin* – mutta tämä on Garden, aivan toinen todellisuuden taso.

Olen paljasjalkainen newyorkilainen. Vaikka olen asunut ja työskennellyt rakastamassani Los Angelesissa niinkin monta vuotta, olen ja tulen aina olemaan newyorkilainen. Olen unelmoinut esiintymisestä ykkösbändinä Madison Square Gardenissa niin kauan kuin se on ollut olemassa.

Nyt, istuessani tässä tänä hienona perjantai-iltana, turboahdetun ilmastoinnin ansiosta suojassa pölyltä ja kuumuudelta, mietin, kuinka pitkälle olenkaan päässyt musiikillisella matkallani ja kuinka lähellä tätä paikkaa olen silti aina ollut. Muistan väristen ne koleat maanantaiaamut, kun ajoin neljäsataa kilometriä Cityyn päämääränäni soluttautua Broadwayllä sijaitsevaan Brill Buildingiin, jossa Carole King ja Gerry Goffin kirjoittivat ”Will You Love Me Tomorrow” -kappaleensa. Toivoin saavani tilaisuuden, minkä tahansa tilaisuuden. Ja jossa vuonna 1960, jostakin syystä seitsemäätoista ikävuottani vanhempana, minun sallittiin nauhoittaa Tin Pan Alleyn tusinaballadi nimeltä ”An Angel Is Missing”. Se tapahtui Ronnie Dio and The Red Capsin nimissä. Se ei ollut hitti. Mutta en lannistunut siitä silloin, eikä se lannista minua nyt.

Romanttiseksi hölmöksi kutsumisen uhallakin minun on sanottava, että en ole koskaan laulanut rahan vuoksi. On totta, että olen aina ollut iloinen, tai ainakin helpottunut, kun minulle on maksettu työstäni. Mutta raha ei ole se, mikä on ajanut minua eteenpäin, mikä on saanut minut pinnistelemaan aikoina, jolloin olen uskonut olevani

mennyttä, mikä on inspiroinut minua kirjoittamaan parhaat biisini, yrittämään aina laulaa parhaalla mahdollisella äänelläni tai olemaan tosiystävä ihailijoilleni sen sijaan, että olisin pelkkä kuva lehdessä.

Istuessani nyt tässä muistelemassa menneitä, nautiskelen siitä tosiasiaista, että minulta vei vain neljännesvuosisadan päästä tähän pisteeseen, voin ilokseni kertoa sinulle, että mitä ikinä loppuelämäni aikana tapahtuukin, voin aina sanoa, että olin kerran pääesiintyjänä Madison Square Gardenissa. Että kerrankin, lopultakin, saavutin tavoitteeni ja kiitän jumalia siitä, että he tekivät unelmistani todempia kuin painajaisistani.

Maailmankuulun bändin osana oleminen on harvinaislaatuinen saavutus, josta useimmat muusikot voivat vain haaveilla. Se, että on jotenkin päässyt kahteen maailmankuuluun bändiin, on jo lähes ahneutta. Mutta kun ymmärtää menestyneensä jo *kolmatta* kertaa, varsinkin oman yhtyeensä kanssa tällä kertaa – no, pidän itseäni äärimmäisen onnekkaana.

Toivon, että tätä kirjaa lukiessanne löydätte vastaukset kaikkiin kysymyksiin, joita monet ovat halunneet jo kauan kysyä minulta. Olkoon tuomionne sitten sen jälkeen mikä tahansa, minä hyväksyn sen. Hyvä. Paha. Kaunis. Se oli kaikki minua, ihan kaikki.

Mutta tietäkää tämä:

Jos kuolen huomenna, voitte kanssani todistaa, että teen sen elettyäni elämäni täysillä.

Kun olin vielä teini, minulla oli tapana kävellä Gardenin ohitse käytännöllisesti katsoen joka viikko, katsoa sitä isoa

nimeä, joka milloinkin oli kirjoitettu sen valotauluun, ja vanna mielessäni: ”Jonakin päivänä minä soitan tuolla.”

Wendy kertoi, että olisimme voineet soittaa Meadowlandsin areenalla New Jerseyssä ja tienata tuplasti sen rahasumman kuin saamme täältä, koska Garden noudattaa ammattiyhdistysten linjauksia. Vastasin hänelle: ”Minun on päästävä Madisoniin. Se on ollut unelmani aina.”

Kun tänään astuimme ulos limusiinista Wendyn kanssa, nostimme katseemme ja siinä se oli: valoissa luki Dio, Madison Square Garden, New York. Olimme niin innoissamme. Halusin Wendyn ottavan meistä kuvan, mutta olimme unohtaneet kameran. Vähät siitä. Kukaan ei olisi voinut ottaa kuvaa, joka olisi aidosti tavoittanut tuon hetken merkityksen minulle. Nalkutin siitä hänelle kaikesta huolimatta. Totta kai.

No niin, nyt minun on mentävä valmistautumaan. Kuulen heidän huutavan nimeäni.

”Ronnie James Diohan on eittämättä kaikkien aikojen legendaarisin laulaja melodisen metallin saralla. Kuten jo herran sukunimikin osaa kertoa: Jumala.”

- SANTERI KALLIO, AMORPHIS

Ronnie James Dio nousi kuuluisuuteen liittyttyään Ritchie Blackmoren perustamaan Rainbow-yhtyeeseen 1970-luvun puolivälissä. Vuonna 1979 Diosta tuli Black Sabbathin solisti Ozzy Osbournen lähdettyä bändistä, ja vuonna 1982 hän perusti omaa nimeään kantavan yhtyeen Dio.

Omaelämäkerrassaan Dio kuvaa kehitystään tavallisen keskiluokkaisen perheen levottomasta pojasta kolmen legendaarisen yhtyeen ylistetyksi laulajaksi ja niitä ihmisiä, jotka mahdollistivat sen. Dio muistelee lämmöllä muun muassa lapsuudenystäviään, jotka auttoivat hänet alkuun musiikin saralla sekä Ritchie Blackmorea, jonka kanssa työskentely oli vaikeaa mutta hedelmällistä. Mukana muistoissa on myös Tony Iommi, jonka kohtaaminen nosti Dion aivan uudelle suosion tasolle, sekä vaimo ja manageri Wendy Dio, jonka tasapainottavan vaikutuksen ansiosta hänen onnistui nousta suosionsa huipulle oman bändinsä johtajana.

Dio aloitti itse elämäkertansa kirjoittamisen, mutta menehtyi ennen sen valmistumista. Kirjoitustyön saattoivat loppuun Wendy Dio ja tunnettu rock-kirjailija Mick Wall, joka oli Dion hyvä ystävä kolmen vuosikymmenen ajan.

ISBN 978-952-376-331-9 /kl 99.1

www.bazarkustannus.fi